

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Polderweg 1, Hippolytushoef, gemeente Hollands Kroon
Adviesnummer	21095
Opsteller(s)	S. Veenstra (Archeoloog) & C.M. Soonius (Senior Archeoloog)
Datum	23-04-2021

Advies	Vrijgeven
Vervolgtraject	Geen. Dubbelbestemming Waarde-Archeologie opnemen om de eventueel aanwezige waarden te beschermen: vrijstellingsgrens 2.500 m ² .

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Hollands Kroon (contactpersoon: mw. L. Pronk) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de wijziging van het bestemmingsplan met het oog op de toekomstige realisatie van een zorgboerderij op het perceel Polderweg 1 in Hippolytushoef, Hollands Kroon (afb 1 en 2). In november 2020 is een beeldkwaliteitsplan opgesteld.¹

Het plangebied staat in het huidige bestemmingsplan als agrarisch aangegeven. Het initiatief is om dit bestemmingsplan om te zetten naar maatschappelijk zodat er in de toekomst een zorgboerderij voor mensen/ jongeren met een beperking/ psychiatrie of met een moeilijk verleden gerealiseerd kan worden. Deze mensen kunnen hier wonen en/of dagbesteding krijgen. Binnen het plangebied bevindt zich momenteel een agrarisch bouwvlak met daarop een vervallen schuur. De geplande werkzaamheden bestaan uit het bouwen van een nieuwe bedrijfswoning, het bouwen van een nieuwe schuurwoning met meerdere wooneenheden (hierbij wordt gebruik gemaakt van de bestaande aanwezige fundering) en het realiseren van een voedselbos op het noordelijke deel cultuurgrond (afb 2). De totale omvang van het plangebied bedraagt circa 3.6 ha, de geplande verstoring bedraagt circa 1350 m².

2. Beleidskaart archeologie

Op de Beleidskaart Archeologie van de gemeente Hollands Kroon, onderdeel van de Beleidsnota Archeologie uit 2013², is te zien dat binnen het plangebied een vrijstellingsgrens voor archeologisch onderzoek heeft van 2.500m² en 40 cm diep. (afb. 3). Deze waarde wordt in de bijlage van de beleidsnota vastgesteld aan de hand van bekende archeologische waarden en de algemene geschiedenis van de Polder Waard-Nieuwland (WIR62A). De polders zijn aangewezen als archeologisch waardevol gebied van de vierde categorie.

¹ Erven Consulenten 2020.

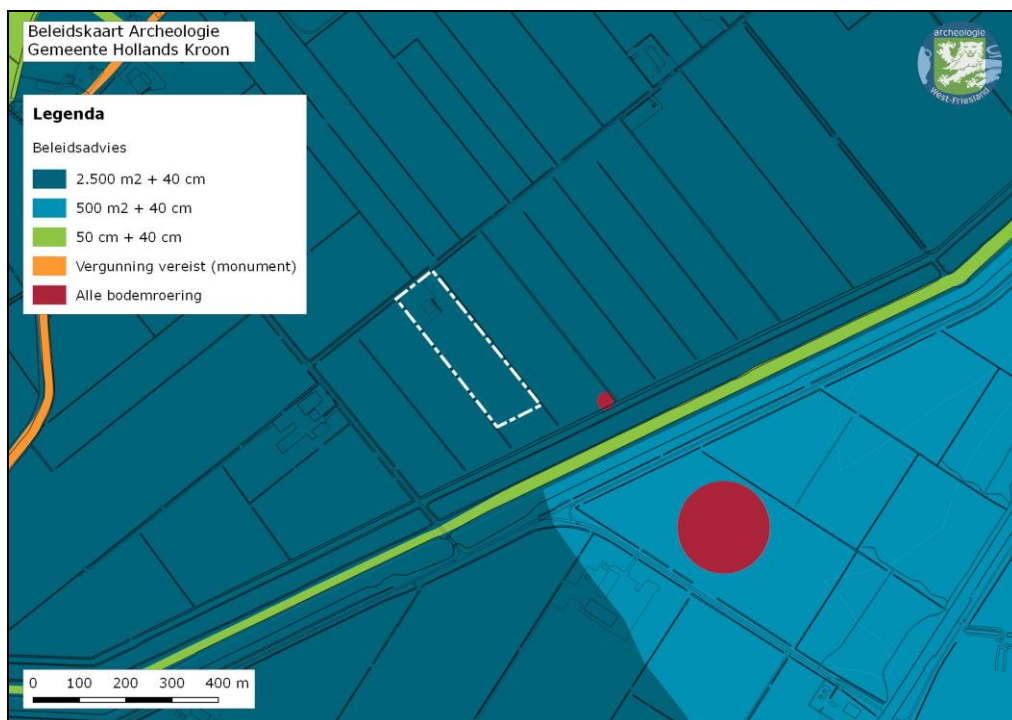
² Cultuurcompagnie Noord-Holland 2013.

Afbeelding 1. De ligging van het plangebied (rode stippellijn) op een luchtfoto (bron: PDOK).

Afbeelding 2. Schetsontwerp (Bron: Beeldkwaliteitsplan)

Afbeelding 3. Uitsnede uit de beleidskaart van Hollands Kroon. De witte streep-stippellijn is de locatie van het plangebied.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Het plangebied is gelegen aan de Polderweg, ten zuidwesten van het dorp Hippolytushoef, op het voormalige Waddeneiland Wieringen.

De zuidzijde van het eiland Wieringen kent een bewogen dijkgeschiedenis van veel tegenslag en gering succes. Ten zuiden van het eiland lag de laatmiddeleeuwse wierdijk.³ Om het aan de lijkzijde gelegen deel van de Waddenzee in te polderen, legde men rond 1400 al een zeedijk aan. Deze ging in 1503 verloren, met name vanwege de zeer slappe ondergrond. In 1514 wordt opnieuw een poging gedaan ten zuidoosten van Wieringen een polder aan te leggen. Dit maal houdt de dijk het langer vol. Pas in 1683 braken de dijken. In de tijd hiertussen zal de dijk op meerdere plekken zijn doorgebroken. De kaarten van Cornelis Claes en Jan van Scorel (1550) tonen een zwakke lage dijk met tal van doorbraken en inlagen (afb. 4).

In 1846 is de huidige Polder Waard Nieuwland drooggelegd. Op een topografische kaart van rond het jaar 1880 is voor het eerst bebouwing te zien binnen het plangebied (afb. 5).

Nadat de polder was drooggelegd, bleek de grond van erbarmelijke kwaliteit. Op de kaart uit 1880 is de hoge sloot- of greppeldichtheid fraai zichtbaar.

Op basis van de historische bronnen en het kaartmateriaal geldt een lage archeologisch verwachting voor bewoningsresten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

³ De Boer & Molthof 2017.

Afbeelding 4. Het eiland Wieringen op de kaart van Jan van Scorel, 1550, het noorden is links.

Afbeelding 5. Topografische kaart van het plangebied rond 1880.

4. Archeologische en geologische bronnen

Binnen een straal van 200m staat een aantal onderzoeken en een vondstmelding in Archis. De vondstmelding betreft de resten van een molen. Deze molen is gebouwd voor 1878 en in 1933 zijn de stenen resten van de fundering nog eenmaal blootgelegd. Het is niet duidelijk of de fundering momenteel nog onder de grond aanwezig is⁴.

Aan de zuidzijde van het plangebied is door RAAP karterend booronderzoek uitgevoerd in verband met de verbetering van het watersysteem (polder Waard-Nieuwland). Bij dit onderzoek zijn enkele archeologische resten aangetroffen, in hoofdzaak bestaande uit enkele fragmenten vuursteen, visschubben, knappersteen en houtkool.⁵ Naast het doen van vondsten is er binnen dit onderzoek vastgesteld dat de bodem binnen het plangebied bestaat uit Drechtvaaggrond met een veenlaag binnen 40 tot 80 cm en dat de diepte van de top dekzand zich binnen 2,5 m –Mv bevindt.

Op basis van een intact pleistoceen oppervlak geldt een hoge verwachting voor steentijdvindplaatsen uit de periode Paleolithicum-Neolithicum. Deze resten worden door de geplande ingrepen niet onevenredig aangetast, omdat dit niveau zich op meer dan 1,5 m –Mv bevindt.

5. Conclusie & Advies

Op verzoek van de gemeente Hollands Kroon is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de wijziging van het bestemmingsplan met het oog op de toekomstige realisatie van een zorgboerderij op het perceel Polderweg 1 in Hippolytushoef, Hollands Kroon. Op de beleidskaart archeologie ligt het plangebied in een zone waar vanaf 2.500 m² rekening gehouden moet worden met mogelijk aanwezige archeologische resten. Op basis van de historische bronnen en het kaartmateriaal geldt een lage archeologisch verwachting voor bewoningsresten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Binnen het plangebied geldt op basis van de bodemkaart, het AHN en vondsten uit de nabije omgeving een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de periode Paleolithicum-Neolithicum op het dekzand in de ondergrond. Deze vindplaatsen worden echter niet door de geplande ingrepen aangetast.

Nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg is daarom niet noodzakelijk. Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

Mochten bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt conform de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij de gemeente of Archeologie West-Friesland.

Dubbelbestemming Waarde-Archeologie opnemen om de eventueel aanwezige waarden te beschermen: vrijstellingsgrens 2.500 m².

6. Bronnen

Archis 3.0

Cultuurcompagnie Noord-Holland, 2013. *Beleidsnota Archeologie gemeente Hollands Kroon*. Cultuurcompagnie Noord-Holland, Alkmaar.

Boer, G. H., de 2015. Verbetering watersysteem polder Waard-Nieuwland, gemeente Hollands Kroon; een inventariserend archeologisch onderzoek (karterende fase). *RAAP-rapport* 2854. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Erven Consulenten, 2020. Beeldkwaliteitsplan Herontwikkeling Polderweg 1, Hippolytushoef (5-12-2020). Erven Consulten, Advies op maat, Erf en Landschap.

⁴ Archis onderzoeksnummer; 2216810100; 2426203100; 4036516100; www.molendatabase.nl

⁵ Archis onderzoeksnummer; 2439059100; de Boer, 2015.